

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobce: **Y. G. S.**
zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům
Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. března 2017, OAM-177/ZA-ZA14-ZA08-2015, ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. března 2017, OAM-177/ZA-ZA14-ZA08-2015, se ve výroku, kterým žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13 a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), **z a m í t á.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. března 2017, OAM-177/ZA-ZA14-ZA08-2015, se ve výroku, kterým žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 14 a § 14a zákona o azylu, **z r u š u j e** a věc se v tomto rozsahu vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- I. Předmět řízení

1. Shora označeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

2. V žalobě a jejím doplnění žalobce namítal, že v předchozím řízení byl zkrácen na svých právech, neboť správní orgán porušil ustanovení § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2, 3, 4, § 52, § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu a článek 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
3. Žalobce shrnul důvody své žádosti o mezinárodní ochranu (viz níže) pro které se obává návratu do země původu. Vzhledem k tomu, že svévolně odešel ze zahraniční stáze v České republice (dále také jen „ČR“), na níž byl vyslán, mohl by stát jeho jednání považovat za zradu. Uvedl, že v Etiopii není zabezpečeno právo na spravedlivý proces. Pokud by mu zaměstnavatel (státní podnik, spadající pod ministerstvo obrany) po návratu do vlasti začal dělat potíže, nebude schopen se domoci spravedlnosti a ochrany ze strany státu. Odkázal na zprávu MZV USA o stavu lidských práv za rok 2016 ze dne 3. 3. 2017 (včetně internetového odkazu), která popisuje problémy v oblasti lidských práv v Etiopii. Poukázal na zhoršení dodržování lidských práv z důvodu vyhlášení výjimečného stavu v zemi v říjnu 2016. Upozornil v této souvislosti na výskyt libovolného zabíjení, zmizení, mučení a jiné nelidské zacházení nebo trestání, drsný a život ohrožující stav ve věznici apod. Ač ústava a zákony zakazují zatýkání a svévolné zadržování, vyhlášený výjimečný stav dovoluje zatýkat a zadržovat osoby bez soudního příkazu. Svévolné násilí a zadržování uvedl na konkrétním případě jistého profesora z etiopské univerzity.
4. Dále upozornil na doporučení MZV ČR ze dne 31. 3. 2016 (včetně internetových odkazů) o prodloužení výjimečného stavu v Etiopii o další čtyři měsíce a z uvedeného důvodu dbát zvýšené opatrnosti při cestování do Etiopie. Žalobce se tak obává návratu do země původu i vzhledem k nouzovému stavu, který byl v zemi vyhlášen až po jeho odjezdu. Žalobce se obává neoprávněného zadržení, neboť byl na stáž vybrán bez souhlasu vedení a dále postihu za to, že stáž svévolně opustil. V zemi jeho původu v současné době není zaručeno právo na spravedlivý proces.
5. Dále namítá, že návrat do země původu by byl v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Žalobci byla v ČR zjištěna cukrovka. Čtyřikrát denně si musí píchat inzulin a držet dietu. Podle lékařské zprávy MUDr. P. ze dne 12. 4. 2017 je léčba inzulinem trvalá, v případě přerušení nebo ukončení léčby inzulinem by mohlo dojít k diabetické komplikaci i smrti. Návratem žalobce do země původu není zaručeno, že mu bude nadále poskytována zdravotní péče. Denní aplikace inzulinu je přitom nezbytná. Žalobce v této souvislosti uvedl, že podle zprávy Světové zdravotnické organizace je systém léků v Etiopii nespolehlivý a jejich dostupnost nízká. Dostupnost základních léků činí 52% ve veřejném sektoru a 88% v soukromém sektoru. Žalovaný v rozhodnutí uvedl, že ze zpráv nevyplývá, že by žadateli v případě potřeby nebyla poskytnuta odpovídající zdravotní péče a odkázal na informace Transformačního indexu Bertelsmannovy nadace ze dne 29. 2. 2016.
6. Žalobce namítl, že ze zjištění správního orgánu nevyplývá, zda je inzulin v Etiopii dostupný a zda by byl dostupný i pro žalobce. Žalovaný se touto otázkou vůbec

nezabýval. Vzhledem k tomu, že zpráva Světové zdravotnické organizace (dále také jen „WHO“) informuje o nedostatku běžných léků, je třeba zkoumat, zda inzulin je v zemi původu žalobce dostupným lékem. V opačném případě by žalobci hrozilo vážné ohrožení života nebo smrt, což by bylo v rozporu s článkem 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který stanoví, že právo každého na život je chráněno zákonem. Poukázal v této souvislosti na rozsudek Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ze dne 13. 12. 2016 ve věci Paposhvili v. Belgie, který uvádí, že úřady by měla zkoumat, zda péče je pro žalobce v přijímacím státě dostupná.

7. Žalobce má za to, že žalovaný nezohlednil současný nouzový stav v zemi jeho původu, pro který mu hrozí nebezpečí a dostatečně se nezabýval tamní dostupností lékařské péče a léčby cukrovky, kterou žalobce trpí. Z uvedených důvodů navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě (ze dne 29. 3. 2017) uvedl, že se jedná o obecně formulované žalobní námitky, které nejsou žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť žalobce neuvedl jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, hodnocení či závěrů, se měl žalovaný vůči žalobci dopustit. Odkázal na konkrétní judikaturu Nejvyššího správního soudu, která se zabývá tím, co je žalobním bodem.
9. K doplnění žaloby ze dne 21. 4. 2017 žalovaný namítl, že doplnění žaloby bylo učiněno až po marném uplynutí zákonné lhůty pro doplnění žaloby ve smyslu § 71 odst. 2 s. ř. s. Odkázal v tomto směru na judikaturu Nejvyššího správního soudu.
10. Žalobní námitky jsou podle názoru žalovaného pouze v rovině obecného nesouhlasu s jeho rozhodnutím, aniž by bylo naznačeno, v čem měl rozpor se zákonem spočívat a jaká práva žalobce měla být zkrácena. Za této situace v souladu s ustálenou judikaturou nelze tvrdit, že by žalovaným provedené dokazování bylo nedostatečné a skutková podstata, ze které správní orgán vycházel, neměla oporu ve spise. Žalovaný trvá na správnosti vydaného rozhodnutí, neboť dle jeho názoru žalovaný zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení uvedl, opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí a po jejich posouzení nezjistil žádné důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a či § 14b citovaného zákona o azylu, proto mu nebyla mezinárodní ochrana udělena v žádné z jejích forem. Navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Replika žalobce

11. Žalobce setrval na podané žalobě. Nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že žaloba neobsahuje uvedení konkrétních nezákonných kroků, postupů, hodnocení či závěrů, kterých se měl žalovaný dopustit. Namítá, že žalovaný porušil ustanovení § 50 odst. 3 a 4 správního řádu, neboť nezohlednil skutečnosti hovořící ve prospěch žalobce a nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení najevo. Namítá stejně jako v žalobě, že žalovaný nezohlednil jeho zdravotní stav. Ač v rozhodnutí konstatuje, že žalobce trpí cukrovkou, nijak tuto skutečnost dále nerozvádí a nevyvozuje z toho žádné důsledky pro případ jeho návratu do země původu. Podle zprávy MUDr. P. ze dne 12. 4. 2017 je zřejmé, že v případě přerušení nebo ukončení léčby inzulinem by mohlo dojít k diabetickým komplikacím i smrti.

12. Zopakoval, že vzhledem k tomu, že zpráva WHO informuje o nedostatku běžných léků, je tím spíše třeba zkoumat, zda je inzulin v zemi jeho původu dostupným lékem. Správní orgán se však dostupností léčby, a to konkrétně pro žalobce, nikterak nezabýval.
13. Dále namítá, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí ani ve vyjádření k žalobě nijak nezabýval jeho národností a možnostmi pronásledování z tohoto důvodu, i přes sdělení žalobce v průběhu pohovoru, že jeho národnost byla důvodem prožitého útlaku v jeho zaměstnání. Uvedl, že se opakovaně pokoušel získat zahraniční pracovní stáž, ale kvůli své národnosti nebyl úspěšný a ze stejného důvodu čelil i dalšímu útlaku ve svém zaměstnání. Požadovanou stáž nakonec získal nestandardním způsobem. Poté se od svého přítele dozvěděl, že osoba, která mu získání zahraniční stáže zprostředkovala, byla zabita. Vzhledem k tomu, že žalobce ze stáže uprchl a následně požádal o mezinárodní ochranu, mohl by stát jeho jednání považovat za zradu. Žalovaný však subjektivní hledisko při svém rozhodování nijak nezohlednil. Tím došlo k porušení § 3 správního řádu, neboť žalovaný nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Závěrem žalobce upozornil na uplatnění pravidla „v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“, uvedeného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89, či v rozsudku č. j. 5 Azs 12/2012-47.

V. Skutkové a právní závěry krajského soudu

14. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Učinil tak při jednání.
15. V přezkumném řízení soud ověřil následující rozhodné skutečnosti.
16. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 27. 2. 2015, následném pohovoru provedeném stejného dne a při doplňujícím pohovoru dne 19. 12. 2016 žalobce uvedl, že je amharské národnosti, pravoslavného vyznání, nebyl členem žádné politické strany. Při volbách v roce 2005 podporoval politickou stranu KNIJIT (koalice složená z různých etnik), veřejně ani politicky se však nijak neangažoval. Vlast opustil 13. 10. 2014, kdy odcestoval na pracovní stáž do Ostravy. Popsal svoji cestu, kdy odletěl z Addis Abeby do Vídně a pokračoval autem do Ostravy. Po týdnu z ČR odjel do Švýcarska a dále do Francie do Calais (pobýval tam asi 16 dnů). S pomocí převaděčů se chtěl dostat do Velké Británie, přitom přišel o své doklady. Vrátil se do Švýcarska (pobýval tam od listopadu 2014 do února 2015), kde požádal o azyl, následně však byl v rámci tzv. dublinského řízení vrácen do ČR.
17. Dále uvedl, že ve vlasti pracoval asi sedm let jako svářeč ve státním podniku Metek v Addis Abebě, který spadá pod ministerstvo obrany. Uvedený podnik vysílá své zaměstnance na zahraniční stáže. Žalobce byl asi třikrát navržen, ale nikdy nebyl vybrán. Důvodem byla jeho národnost. Aby byl vybrán, musel by být politicky angažovaný a být loajální k nadřízeným, tzn. donášet vedení. Pokud jde o národnost, preferována byla národnost tigrájská, k níž náleží lidé z vedení podniku. V případě politické příslušnosti byla preferována strana TPLF, která je v koalici s vládní stranou. Uvedl, že v Etiopii má každá národnost svou stranu. Žalobce jako příslušník amharské národnosti by musel být členem nějaké amharské strany, která je v koalici s vládní stranou. Popsal systém výběru kandidátů, dle kterého se návrhy zaměstnanců na stáž odesílají ke schválení vedení podniku. Žalobci stáž zařídil vedoucí oddělení lidských zdrojů prostřednictvím jiné

instituce, jeho jméno tak nebylo konzultováno s vedením podniku. V den, kdy obdržel letenku, mu ředitel podniku oznámil, že jeho cesta byla zrušena. Ředitel vysílající instituce mu oznámil, že nemůže rozhodovat za jeho zaměstnavatele. Tři dny před odletem situaci konzultoval s vedoucím oddělení lidských zdrojů, který mu řekl, že rozhodnutí je na něm samotném. Nakonec se rozhodl odletět. Z jejich podniku letěl pouze sám, do ČR spolu s ním takto přicestovalo dalších šest osob. V ČR měl být 15 dnů, po šesti dnech se telefonicky dozvěděl od svého přítele, že dotyčný vedoucí oddělení lidských zdrojů zemřel. Žalobce se domnívá, že byl zabit (prostřednictvím léků) lidmi z managementu podniku, protože bojoval za pracující lid. Podrobnosti nezná, nemá ani žádné důkazy. Dostal strach, a proto se rozhodl odjet do Velké Británie a požádat tam o azyl. O mezinárodní ochranu v ČR žádá z obavy, že ho stihne stejný osud jako vedoucího, který mu zařídil stáž a z obavy z postihu za svévolný odchod z pracovní stáže. Považovali by ho za zrádce a mohli by ho uvěznit. Potvrdil, že v zemi původu neměl žádné potíže se státními orgány, jen v zaměstnání, jak uvedl. Rovněž neměl žádné potíže při samotném vycestování z vlasti.

18. Při doplňujícím pohovoru se žalobce opětovně vyjádřil ke své pracovní stáži a k dotazu správního orgánu, zda odcestoval bez vědomí managementu, uvedl: *„Jeden člověk se stejným problémem z jiného podniku sem měl přijet také, takže i když jemu to bylo nakonec povoleno, tak mě nakonec poslali taky. Asi proto, že už bylo rozhodnuto.“* Dále sdělil, že mu v ČR byla diagnostikována cukrovka, čtyřikrát denně si musí píchat inzulin a hlídat si stravu. Doložil lékařskou zprávu ze dne 13. 5. 2016.
19. Správní orgán při svém rozhodování vycházel z výše uvedené žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany, provedených pohovorů a z informací ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Etiopii, které jsou součástí správního spisu. Konkrétně vycházel z Výroční zprávy organizace Human Rights Watch 2016 ze dne 27. 1. 2016; Výroční zprávy Amnesty International 2015/2016 ze dne 24. 2. 2016; Transformačního indexu Bertelsmannovy nadace (BTI) 2016 o Etiopii ze dne 29. 2. 2016; Zprávy MZV USA o dodržování lidských práv v roce 2015 ze dne 13. 4. 2016 a Informace MZV ČR, č. j. 118004/2016-LPTP ze dne 13. 12. 2016. Žalobci byla dne 24. 1. 2017 dána možnost dle ust. § 36 odst. 3 správního řádu se s uvedenými podklady seznámit a vyjádřit se k nim, jakož i učinit návrhy na doplnění dokazování či vyjádřit námitky proti zdrojům informací či způsobu jejich získání. Žalobce se chtěl seznámit se zprávou MZV ČR s tím, že ostatní zprávy mu jsou známy. Neuplatnil žádné námitky, doplnění podkladů nenavrhoval.
20. Při jednání soudu dne 3. 12. 2018 zástupce žalobce odkázal na žalobu ve znění jejího doplnění a dále uvedl, že v listopadu letošního roku byl zatčen výkonný ředitel firmy Metek spolu s dalšími desítkami lidí napojených na předmětnou firmu, a to pro podezření z korupce. Žalobce v době svého působení u firmy Metek na korupci ve firmě upozorňoval a diskutoval o ní s ostatními pracovníky, nyní se obává msty ze strany skupin napojených na obviněné spolupracovníky, kteří si jeho odjezd na nepovolenou stáž a skutečnost, že se nevrátil, mohou vyložit jako zradu. Ze zpráv o zemi původu přitom vyplývá, že etiopská policie a justice nejsou schopny poskytnout žalobci adekvátní ochranu, a naopak se samy mohou stát prostředkem perzekuce. Žalobce, jemuž byla v ČR diagnostikována cukrovka se v případě návratu obává nedostatku inzulinu a odborné lékařské péče v zemi původu. V žalobě odkázal na zprávu Světové zdravotnické organizace, která jeho obavy potvrzuje.

21. Zástupce žalobce předložil zprávu - aktuální výzkum WHO (z roku 2016), v němž se uvádí, že dostupnost inzulínu v Etiopii není známa. Uvedl, že učiněný závěr žalovaného, že žalobci bude poskytnuta adekvátní zdravotní péče, je dle jeho názoru nepřezkoumatelný. Žalovaný se opodstatněnými obavami žalobce zabýval zcela nedostatečně a nepřezkoumatelně, neboť z okolností případu a aktuálních zpráv o zemi původu vyplývá, že žalobce bude při návratu do vlasti vystaven nebezpečí vážné újmy. Dále namítl, že žalovaný při svém rozhodování vycházel ze zastaralých zpráv o zemi původu, reflektujících pouze stav v roce 2015, přičemž ke dni vydání rozhodnutí (3. 3. 2017) již byly k dispozici zprávy Human Rights Watch a Amnesty International popisující stav v zemi ke konci roku 2016. Vzhledem k bouřlivým událostem a vyhlášení výjimečného stavu v Etiopii v roce 2016 tedy nebylo napadené rozhodnutí založeno na zjištění skutkového stavu tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. Nedostatečně je rovněž posouzeno nebezpečí plynoucí z návratu žalobce do vlasti jako neúspěšného žadatele o azyl, když samotný žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že současná vláda je vůči emigrantům velmi nedůvěřivá a v bezpečí jsou pouze ti, kteří vlastní důležitou infrastrukturu, což není případ žalobce. Setrval na žalobním návrhu, náklady řízení nežádal.
22. Zástupce žalovaného odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a písemné vyjádření k žalobě. Navrhl zamítnutí žaloby, náklady řízení nežádal.
23. Po provedeném přezkumném řízení dospěl soud k závěru, že **žaloba je částečně důvodná.**
24. K námitce žalovaného, že doplnění žaloby ze dne 21. 4. 2017 bylo učiněno až po marném uplynutí zákonné lhůty pro doplnění žaloby ve smyslu § 71 odst. 2 s. ř. s., krajský soud uvádí, že žaloba byla doplněna po výzvě soudu k doplnění v soudem stanovené lhůtě, a tedy včas. Na podporu uvedeného závěru krajský soud odkazuje na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017-31, který sjednotil dosavadní judikaturu ohledně definice žalobního bodu a doplnění žalobních bodů, a podle něhož platí, že *„pokud soud poučí žalobce ve výzvě podle § 37 odst. 5 s. ř. s. nesprávně a určí mu k doplnění žalobních bodů delší lhůtu, než je lhůta zákonná, nesmí být žalobci na újmu, pokud postupoval v dobré víře ve správnost poučení obsaženého ve výzvě soudu a doplnil žalobu v delší lhůtě, nesprávně stanovené tímto poučením.“*
25. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
26. Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
27. Krajský soud po provedeném přezkumném řízení dospěl k závěru, že v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nebylo prokázáno tvrzení žalobce a důvod, pro

který požádal o mezinárodní ochranu, a to, že byl v zemi svého původu diskriminován kvůli nedostatku „správné“ politické příslušnosti a z důvodu své národnosti. Soud po pečlivém posouzení výpovědí žalobce o tvrzených potížích v zemi jeho původu konstatuje, že jednání, jemuž byl žalobce ve svém zaměstnání ve vlasti vystaven nelze kvalifikovat jako azylově relevantní pronásledování ve smyslu ust. § 12 písm. a) či § 12 písm. b) zákona o azylu.

28. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu se „*pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*“ Původcem pronásledování nebo vážné újmy se podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu rozumí „*státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem (...) nebo soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát (...) nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.*“ Podle ustanovení § 2 odst. 7 stejného zákona „*pronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má (...) a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde brozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu.*“
29. Žalobce uvedl, že v zemi svého původu nebyl členem žádné politické strany či hnutí, nebyl politicky aktivní. V minulosti při volbách v roce 2005 podporoval politickou stranu KNIJIT. V souvislosti s tím ale žádné potíže neměl. Ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu na žalobce nedopadá. Diskriminace v zaměstnání měla dle žalobce spočívat v tom, že byl třikrát navržen na zahraniční stáž, ale nikdy nebyl vybrán. Důvodem byla dle jeho tvrzení jeho amharská národnost (preferována byla národnost tigrájská). Žalobce byl na zahraniční stáž vybrán za pomoci vedoucího personalistiky a prostřednictvím jiné instituce. Týden před odjezdem mu sice ředitel podniku odjezd zakázal, ale poté co byla kladně vyřešena obdobná situace jiného kolegy, žalobce nakonec na stáž odcestoval (viz výše jeho odpověď při doplňujícím pohovoru). Není tedy pravdou jeho tvrzení, že odcestoval bez vědomí managementu podniku. Žalobce z vlasti vycestoval legálně a bez potíží, aniž by mu v tom bylo jakkoli bráněno. To rovněž nesvědčí o důvodnosti jeho obavy z pronásledování. Krajský soud ve shodě se žalovaným uvádí, že žalobcem tvrzená obava o život z důvodu, že dotýčný vedoucí personalistiky, který zařídil jeho stáž, byl po jeho odjezdu zabit, je založena na nepodložených domněnkách žalobce. Ten ostatně sám uvedl, že se o této události dozvěděl prostřednictvím sociálních sítí a že o tom nemá žádné důkazy.
30. Krajský soud pak nemůže přijmout nová tvrzení žalobce, resp. jeho zástupce, učiněná v řízení před soudem, a to, že „*žalobce v době svého působení u firmy Metek upozorňoval na korupci ve firmě a diskutoval o ní s ostatními pracovníky, nyní se obává msty ze strany skupin napojených na obviněné spolupracovníky...*“. Žalobce v průběhu správního řízení nikdy neuváděl, že by aktivně vystupoval proti vedení podniku, upozorňoval na korupci apod. Uvedenou námitkou, jdoucí nad rámec žalobních bodů, se proto soud dále nezabýval.

31. Z obsahu předloženého správního spisu a odůvodnění napadeného rozhodnutí ve vztahu k § 12 zákona o azylu má krajský soud za to, že žalovaný případ žalobce posuzoval na základě jeho výpovědi v kontextu informací o zemi původu, které soud považuje za dostatečně objektivní a přiměřeně aktuální, neboť pocházejí z různých informačních zdrojů a mapují situaci v Etiopii k datu vydání napadeného rozhodnutí přezkoumatelným způsobem. Žalovaný ani krajský soud nezastírají, že Etiopie se zejména po vyhlášení výjimečného stavu (v říjnu 2016) potýkala s řadou omezení v oblasti lidských práv, za nejvýznamnější problém je považováno a popisováno obtěžování a ponižování členů opozičních politických stran, novinářů, údajné mučení, bití, týrání a špatné zacházení s vězni ze strany bezpečnostních složek, i politicky motivované procesy. Žalobce však nespadá do žádné z těchto rizikových skupin. Krajský soud rovněž nesporně, že země původu žalobce se z evropského pohledu chápání demokratických principů potýká s řadou problémů. Na uvedenou situaci pak přílehavě dopadá žalovaným citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004, v němž se uvádí: „*Skutečnost, že v některé zemi existuje autoritářský a nedemokratický režim, který v mnoha případech pošlapává lidská práva, neznamená, že kterýkoliv občan takové země je tomuto negativnímu vlivu přímo nebo zprostředkovaně vystaven. Pouhá skutečnost, že pochází ze země, která je výše uvedeným způsobem problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu*“. Na tomto místě lze odkázat i na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 4. 2002, č. j. 6A 709/2001, v němž je uvedeno, že „*azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) universálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, třeba i surovým, hrubým, těžce postihujícím jednotlivce nebo i celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem přesně vymezeny, jsou poměrně úzké a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv tak, jak jsou v různých listinách a chartách tato práva uznávána*.“ (všechny zde citované rozsudky jsou dostupné na www.nssoud.cz). Krajský soud po individuálním posouzení případu žalobce ve shodě se žalovaným uzavírá, že žalobcem tvrzené obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu z důvodu politické příslušnosti a národnosti za důvodné neshledal.
32. Za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné považuje krajský soud i neudělení azylu dle § 13 (azyl za účelem sloučení rodiny). V tomto směru žalobce žádné námitky neuplatnil.
33. K jinému závěru soud dospěl v případě posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu.
34. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.
35. K otázce humanitárního azylu krajský soud předně uvádí, že posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003-38, a ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je přitom limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55). Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek

stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48).

36. V již zmiňovaném rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, Nejvyšší správní soud uvedl: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.*“
37. Žalobce v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany v ČR uvedl, že v roce 2016 mu byla zjištěna cukrovka, od té doby je léčen inzulinem, který si aplikuje injekčně pravidelně čtyřikrát denně. V průběhu správního řízení doložil lékařskou zprávu o této skutečnosti, rovněž v řízení před soudem předložil lékařskou zprávu MUDr. P., Poliklinika AGEL, Praha ze dne 12. 4. 2017, v níž se uvádí, že pacient má diabetes mellitus 1. typu na inzulinu od 5/2016, léčba inzulinem bude trvalá, v případě přerušení či ukončení léčby inzulinem by následkem mohly být diabetické komplikace, i smrt. K dotazu žalovaného při pohovoru dne 19. 12. 2016, zda by se mohl v Etiopii léčit, žalobce uvedl, že neví, protože v době odjezdu nevěděl o tom, že uvedenou nemocí trpí.
38. V odůvodnění napadeného rozhodnutí (viz strana 6) žalovaný uvedl, že „*ze zpráv žádným způsobem nevyplývá, že by žadateli v případě potřeby nebyla poskytnuta odpovídající zdravotní péče*“, přičemž odkázal na informace Transformačního indexu Bertelsmannovy nadace ze dne 29. 2. 2016. Krajský soud po seznámení se s obsahem těchto informací konstatuje, že otázce zdravotnictví je věnována jedna obecná věta: „*etiopská vláda se dlouhodobě zasazuje o rozvoj v oblasti zdravotnictví.*“ Žádné další podkladové informace se otázkou onemocnění cukrovkou, možností a dostupností léčby nijak nezabývají.
39. Krajský soud si je vědom skutečnosti, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok, rovněž i omezeného soudního přezkumu správní úvahy žalovaného. Má však za to, že žalovaný se v žalobě vznesenou obavou žalobce z nemožnosti či nedostupnosti léčby a léků (inzulinu) v zemi jeho původu nezabýval takovým způsobem, aby jeho závěr, resp. správní úvaha byla soudem přezkoumatelná.
40. Krajský má na zřeteli judikaturu Nejvyššího správního soudu o tom, že ani nižší úroveň zdravotní péče v zemi původu nezakládá právo na udělení azylu. V daném případě je však nucen uzavřít, že žalovaný si pro svůj závěr o možnosti či nemožnosti uvedené léčby nezajistil dostatek podkladů, respektive žádné relevantní podklady pro uvedenou úvahu neměl. V této souvislosti krajský soud poznamenává, že je mu z jeho činnosti známo, že v jiných obdobných případech žalovaný činí konkrétnější zjištění ohledně dostupnosti léčby a přístupu ke zdravotní péči u život ohrožujících závažných onemocnění. Ač lze souhlasit se žalovaným v tom, že v případě diabetes mellitus se jedná

o celosvětově rozšířené onemocnění, nelze však bez náležitých a relevantních podkladů bez dalšího dospět k závěru, který učinil žalovaný, o poskytnutí odpovídající zdravotní péče a pravidelné léčby uvedeného onemocnění v zemi afrického kontinentu, kterou nelze srovnávat s evropskými nebo některými asijskými zeměmi.

41. Naproti tomu žalobce v žalobě odkazoval na zprávu Světové zdravotnické organizace, kterou předložil v řízení před soudem a z níž vyplývá, že v Etiopii není inzulin běžně k dostání. Z žalobcem předložené lékařské zprávy plyne, že pokud si nebude pravidelně aplikovat inzulin, může zemřít.
42. Krajský soud neříká, že žalobci má být udělen humanitární azyl, ale konstatuje, že žalovaným učiněná správní úvaha je v kontextu žalobcem předloženého důkazu nepřezkoumatelná. Shledal proto, že žaloba směřující proti výroku o neudělení humanitárního azylu, je z důvodů uvedených výše, důvodná.
43. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
44. V ustanovení § 14b zákona o azylu je upravena doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny. V tomto směru žalobce žádné žalobní námítky nevznesl.
45. V odůvodnění rozhodnutí týkající se neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu žalovaný ve vztahu k písm. a) a b) cit. ustanovení neshledal porušení článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Dále s odkazem na informaci – Transformační index Bertelsmannovy nadace (BTI) 2016 o Etiopii z 29. 2. 2016 konstatoval mj., že navzdory problémům a potížím, které omezují pověst Etiopie, patří mezi politické režimy třetího světa, které upřednostňují silný ekonomický růst (pod vedením státních institucí), vysoký stupeň politické stability a násilné zabírání chaosu a občanské válce za cenu omezování lidských práv a občanských svobod. Žalovaný uvedl, že nepochybně v mnoha ohledech nelehkou a nejistou situaci v Etiopii, současně však konstatoval, že za dané situace nelze říci, že by se každý obyvatel této 100 milionové země s uvedenými potížemi potýkal. Zopakoval, že žalobce byl zaměstnán ve státním podniku, a přestože na zahraniční stáž nebyl vybrán transparentním způsobem, vedení podniku nakonec jeho cestu schválilo. Nikdy proti němu nebylo v zemi jeho původu vedeno trestní stíhání ani mu nehrozil jiný administrativní postih ze strany zaměstnavatele nebo úřadů. Žalobcův návrat proto automaticky nelze považovat za relevantní ve vztahu k hrozbě vážné újmy. Dále uvedl, že po vyhlášení výjimečného stavu (8. října 2016) byla sice policii dána možnost dočasně omezit občanská a lidská práva, avšak žalobce nebyl nikdy zatčen ani obviněn, ve vlastní

nebyl politicky ani veřejně aktivní, a proto není důvod předpokládat, že v případě návratu do vlasti by se stal osobou, o kterou by měly bezpečnostní složky jevit jakýkoliv zájem. V zemi rovněž neprobíhá ozbrojený konflikt a případné vycestování žalobce nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky ČR. Dle jeho názoru žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.

46. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 4. 2009, č. j. 9 Azs 11/2009-99 k doplňkové ochraně uvedl: „*institut doplňkové ochrany obecně zakotvuje ve vnitrostátní právní úpravě zásadu non-refoulement, která zabezpečuje, že uprchlík nebude ani v případě, není-li mu z různých důvodů udělen azyl, vydán do země, kde by byl zásadním způsobem objektivně ohrožen na životě, svobodě či tělesné integritě. Smyslem a účelem doplňkové ochrany je tedy poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v ustanovení § 14a zákona o azylu neúnosné, nepřiměřené či jinak nežádoucí požadovat po případném návratu žadatele do země původu, tedy k částečně jiným skutečnostem nastávajícím v odlišném čase než v případě aplikace institutu azylu.*“
47. Žalobce v žalobě namítal, že v případě návratu do vlasti by mu hrozilo vážné ohrožení života nebo smrt, což by bylo v rozporu s článkem 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (právo každého na život je chráněno zákonem). Poukázal v této souvislosti na rozsudek Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 13. 12. 2016 ve věci Paposhvili v. Belgie, v němž se uvádí, že úřady by měly zkoumat, zda zdravotní péče je pro žalobce v přijímacím státě dostupná.
48. Podle článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod „*[n]ikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.*“ S uvedeným článkem úzce souvisí výše uvedená zásada non-refoulement. ESLP se v minulosti v několika svých rozsudcích opakovaně zabýval situací cizinců, jejichž vážný zdravotní stav mohl v případě návratu do země původu představovat problém z pohledu článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Judikatura ESLP není v tomto směru zcela jednotná, každý případ je třeba posuzovat vždy individuálně. V žalobcem zmiňovaném případě Paposhvili v. Belgie, stížnost č. 41738/10 (případ Gruzince trpícího tuberkulózou, žloutenkou typu C a chronickou lymfatickou leukémií, který byl v Belgii opakovaně odsouzen za krádež a loupež, a neuspěl proto jak s žádostí o mezinárodní ochranu, tak ani s žádostí o strpění a v případě jeho návratu do země původu hrozilo, že se mu nedostane potřebné zdravotní péče) ESLP stanovil základní kritéria, která je nutno při posuzování aktivace článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod vzít v potaz. Navracející stát musí konkrétně: 1. ověřit, zda zdravotní péče dostupná v zemi původu cizince je dostatečná a vhodná ve vztahu k cizincovu onemocnění a zda brání tomu, aby byl vystaven zacházení rozporným s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, 2. zvážit, do jaké míry bude mít cizinec k takové péči skutečně přístup, a zvážit náklady na zdravotní péči, jakož existenci sociálních a rodinných vztahů cizince, popř. též vzdálenost, kterou by cizinec musel pro získání zdravotní péče překonat. V citovaném případě belgické orgány uvedená kritéria, která jsou určitým algoritmem k posouzení intenzity zásahu, jemuž by byl cizinec po návratu do země původu vystaven, pominuly.
49. Krajský soud v projednávaném případě s odkazem na odůvodnění ve vztahu k humanitárnímu azylu opakuje, že žalovaný neměl žádné relevantní podklady pro závěr o tom, že v konkrétním případě žalobce, který trpí onemocněním diabetes mellitus,

nedojde v případě jeho návratu do vlasti k porušení článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, případně jiných mezinárodních závazků ČR, kterými je vázána.

50. Vzhledem k výše uvedenému krajský soud považuje dosud zjištěný skutkový stav ohledně dostupnosti zdravotní péče a léků a možností léčby onemocnění žalobce v zemi jeho původu a s tím spojených rizik pro případ jeho vrácení zpět do Etiopie za nedostatečný, a pro tyto vady řízení mu nezbylo, než ve smyslu ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. z důvodů uvedených v ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. napadené rozhodnutí ve výroku, kterým bylo rozhodnuto tak, že se žalobci neuděluje azyl podle § 14 a doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu, zrušit a věc v tomto rozsahu vrátit žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V něm žalovaný opatří aktuální a relevantní zprávy ohledně dostupnosti zdravotní péče a léků pro žalobce, možností léčby jeho onemocnění a na jejich základě o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu podle § 14 a § 14a zákona o azylu opětovně rozhodne. Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 4 s. ř. s.).

VI. Náklady řízení

51. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Měl-li úspěch jen částečný, přiznává mu soud právo na náhradu poměrné části nákladů. Žalobce měl ve věci částečný úspěch, náhradu nákladů řízení však nepožadoval, proto soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 10. prosince 2018

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně